

Klinické stavy – poruchy vnímání,
paměti, stavy úzkosti, smutku,
lítosti, beznaděje, bezmoci,
zmatenosti, demence, suicidia
apod.

MUDr. Ivana Drastichová
Geriatrické a doléčovací oddělení
Slezské nemocnice Opava

Pocity osamělosti

- Subjektivní pocit, při kterém postižený prožívá nejasné pocity špatné nálady, nepohody nebo duševní rozlady
- Příčiny – citová deprivace, tělesná izolace, deprivace z únavy, sociální izolace
- Zjistit, zda-li je situační či dlouhodobý, odlišit od trvalého znechucení či rozmrzelosti, zjistit stupeň úzkosti, nervového vypětí, zda rodině na pacientovi záleží, jak se vyrovnává se samotou, jsou-li poruchy spánku, chuti k jídlu, neschopnost se soustředit, zda touží po někom, zda o někoho přišel, zjistit jazykové či jiné bariéry
- Pomáhat v zapojování se do jednoduchých aktivit až po úkoly složitější, pomáhat navazovat kontakty s optimistickými lidmi s přátelskou atmosférou

Poruchy paměti

- Stav, kdy si nemocný jedinec nedokáže zapamatovat nebo vybavit určité poznatky nebo dovednosti, jsou vyvolány patofyziologickými nebo situačními příčinami; dočasné nebo trvalé
- Příčiny – hypoxie, anémie, snížení srdečního výdeje, poruchy rovnováhy tekutin a elektrolytů, neurologické poruchy, traumata, psychické poruchy, abstinenční příznaky, účinky léků, pokročilý věk
- Třeba odhalit somatické příčiny, zhodnotit stav postižení testu (MMSE), jaký je postoj rodiny k postiženému a jak na ni dopadají
- Posilování paměti pomocí kalendářů, diářů, hrami, mnemotechnickými pomůckami, vzpomínání s rodinou na minulost, třeba ale také odpočinku a zpracování informací

Stavy beznaděje

- Subjektivní pocity omezených nebo zcela žádných osobních možností s neschopností mobilizovat energii k dosažení osobních cílů
- Příčiny – izolace, selhávání tělesných funkcí, dlouhodobé účinky stresu, stavy odloučenosti, ztráta víry
- Celková pasivita, otupené vnímání všech dojmů, nezájem, zanedbávání se,...
- Zjistit rodinnou a sociální situaci, chorobné stavy, jaké jsou obranné reakce a jestli mu pomáhají
- Třeba práce s rodinou, povzbuzování, aktivizace, nabídnutí řešení problémů, odkaz na sociální a duchovní služby

Stavy duševní tísně

- Hluboké zásahy do životních principů člověka, které ovlivní celou jeho osobnost, ovládnou a změní jeho biologické i psychosociální vlastnosti
- Pochybnosti o smyslu života i smrti, otřesení morálního kodexu, ztráta víry, pocity vnitřního utrpení, poruchy spánku, sebeponižování, změny projevů chování nebo nálad s hněvivostí, pláčem, uzavřeností, chorobným sebezaměřením, úzkostí, apatií, nepřátelstvím
- Vytvoření klidného a pozitivního prostředí, omezování všech nepřiměřených projevů nebo destruktivního chování, vedení k odpoutání od problému, odkaz na sociální pomoc, pomáhat překonávat všechny stresující situace, nutná pomoc rodiny

Stresový syndrom ze změny prostředí

- Projevy fyziologických a/nebo psychosociálních poruch, které vznikly následkem přemístění z jednoho prostředí do druhého
- Příčiny – pocity bezmoci, ztráty, nedostatek životních opor, nedostatečná připravenost na přestěhování, poruchy zdravotního stavu
- Úzkost, deprese, odmítání, poruchy spánku, stravování, trávení, zvýšená nedůvěřivost až nevraživost, nepříznivé srovnávání životních podmínek před a po stěhování, projevy zmatenosti, osobní uzavřenost, výbuchy hněvu až nepřátelství, smutek, zvýšená ostražitost
- Podpora rodiny, hodně rozptylovat třeba hudbou, uměním, mluvit klidným hlasem

Úzkost

- Prožívání neurčitých, těžko definovatelných pocitů, jejichž příčina je jedinci neznámá a je těžko určitelná
- Příčiny – konflikt mezi představami a realitou, pocit osobního ohrožení, strach ze smrti, pocit ohrožení zdraví či změny zdravotního stavu, nesplněná přání, vliv různých chorobných stavů (hyperthyreóza, feochromocytom, léčba kortikoidy,...)
- Panická úzkost – naprostá neschopnost koncentrace s rozvratem všech projevů, postižený překrucuje v tomto stavu skutečnosti a není schopen realisticky uvažovat o tom, co se stalo, prožívá stavy hrůzy a zmatenosti, kdy není schopen slovního projevu a ztrácí schopnost pohybu, paralyzován strachem
- Uklidňování, uznání jeho obav, mluvit klidně, vlídně, v jednoduchých krátkých větách, snaha o pozitivní přístup